

Kirjallinen kysymys KK 215/2026 vp

Eeva-Johanna Eloranta sd

Kirjallinen kysymys tietokirjallisuuden apurahoista

Eduskunnan puhemiehelle

Kirjallisuuden tekijöiden on yhä vaikeampaa tulla toimeen työllään. Esimerkiksi tietokirjailijoiden tietokirjallisesta työstään saamat tulot ovat pudonneet 45 prosenttia vuodesta 2018. Apurahoilla onkin keskeinen merkitys kirjoittamisen mahdollistajana. Tekijänoikeustulot kertyvät vasta pitkän ajan päästä kirjan julkaisusta, ja apurahoituksen avulla kirjailija voi rahoittaa kirjoittamistyön aikaisia elinkustannuksiaan.

Laadukkaan ja luotettavan tietokirjallisuuden kirjoittaminen vaatii aikaa ja tukea. Valtio kohtelee tällä hetkellä kuitenkin eri kirjallisuuslajien tekijöitä epätasa-arvoisesti, sillä tietokirjallisuuden tekijöille ei ole ollenkaan tarjolla valtion rahoittamia pitkiä apurahoja tai taiteilijaeläkkeitä. Suomalaisesta kirjallisuudesta 80 prosenttia on tietokirjallisuutta, mutta valtion kirjallisuudesta ainoastaan 10 prosenttia osoitetaan tietokirjallisuuden tekemiseen.

Valtio puuttuu tällä hetkellä kirjailijoiden luovaan työhön sulkemalla tietokirjailijat pitkien apurahojen ulkopuolelle. Suomessa on paljon kirjailijoita, jotka kirjoittavat sekä tieto- että kaunokirjallisuutta tai kirjallisuuden lajien rajoilla olevia teoksia, mutta nyt valtion apurahapolitiikka ohjaa nämä kirjailijat kirjoittamaan pelkästään fiktiota, johon pitkiä apurahoja on saatavilla.

Me tarvitsemme kuitenkin myös luotettavaa, kotimaista tietokirjallisuutta. Tietokirjallisuus on myös monelle esimerkiksi heikommin lukevalle ainoa väylä lukemisen ja kirjallisuuden pariin.

Myös huhtikuun lopulla ilmestynyt Markus Leikolan Selvitys kirja-alasta ja soveltuvin osin lukemisesta kiinnittää huomiota tietokirjailijoiden pitkien apurahojen puutteeseen. Selvityksen mukaan tiukka jako kauno- ja tietokirjallisuuteen on vanhentunut, ja selvityksessä ehdotetaan tällaisten ohjaavien raja-aitojen poistoa valtion apurahoissa, jolloin myös tietokirjailijat pääsisivät yhdenvertaisina valtion apurahoituksen piiriin.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus aikoo ryhtyä turvatakseen tietokirjailijoiden yhdenvertaisen kohtelun valtion apurahapolitiikassa?

Kirjallinen kysymys KK 215/2026 vp

Helsingissä 20.5.2026

Eeva-Johanna Eloranta sd